

I-ARTS KURIKULUM

PROJEKTA »CREATIVE START UP«

Pripremili:

Akademija primijenjenih umjetnosti sveučilišta u Rijeci

Fakultet za dizajn

Sveučilište u Primorskoj regiji, Znanstveno-istraživački centar

Kopar, Trzin, Rijeka

Lipanj 2015.

Projekt »Creative Start UP, Jačanje poduzetničkih kapaciteta sektora kreativnih industrija na prekograničnom području « sufinanciran je od strane Operativnog programa IPA Slovenija-Hrvatska 2007.-2013.

Naložba v vašo prihodnost
Operaciju delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Ulaganje u vašu budućnost
Operaciju dijelomično financira Evropska unija
Evropski fond za regionalni razvoj

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Metodologija rada.....	5
2.1. Analiza stanja i slika postojećeg stanja.....	5
2.2. Utvrđivanje potrebe za promjenama i poboljšanjima.....	6
2.3. Definiranje akademskog kompetencijskog profila i rezultata programa.....	7
2.3.1. Izrada detaljnije strukture izvedbenog programa na nivou modula.....	7
2.4. Horizontalno i vertikalno usklađivanje strukture kurikuluma pomoću matrice kompetencija.....	8
2.5. Definiranje uvjeta za upis u program i prijelaz na višu razinu studija.....	9
2.6. Definiranje oblika potpore studentima pri postizanju njihovih ciljeva.....	10
2.6.1. Definiranje i osiguravanje potrebnih ljudskih i materijalnih resursa za provedbu studijskog programa	10
2.6.2. Organizacija načina praćenja provjere i razvoja kvalitete studijskog programa.....	11

1. Uvod

Svrha

Suvremeni studijski program *Kreativne industrije* diplomantima nudi mogućnost brze integracije na tržištu radne snage i putem prakse, mogućnosti etabliranja te djelovanja i na međunarodnim tržištima dizajnerske struke jer kreativne industrije, u užem smislu riječi, u suvremenom društvu predstavljaju glavni čimbenik kreativnosti i inovativnosti koji je nužan konkurentni uvjet razvoja industrije, uspješnosti države i razine života društva. Prema različitim EU pokazateljima razvijaju se brže nego drugi dijelovi nacionalnih ekonomija, što znači da postaju jedan od najvažnijih strateških čimbenika globalne konkurentnosti. Kreativne industrije nadograđuju glavne umjetničke prakse s postignućima primijenjene znanosti koje pretvaraju u nove konkurencijske proizvode i usluge, a time predstavljaju bitan dio gospodarskog i intelektualnog razvoja društva. Konkurentnost tržišta novu je generaciju menadžmenta motivirala za veće poticanje vlastitog osmišljavanja poduzeća i važniju ulogu projektne kulture koja više ne može prezreti uloge oblikovanja. Na žalost, proizvodni se menadžment suočava s nedostatkom znanja o ulozi dizajna, o izgradnji identiteta i važnosti robnih marki. Poduzeća bez proizvoda za krajnjeg korisnika, dakle vlastitog marketinga, vlastitih proizvoda i robnih maraka, imaju ograničeno područje za stvaranje dodane vrijednosti. Upravo stvaranje i održavanje kvalitetnog poslovnog okruženja je proces koji treba stalno analizirati i prilagođavati novim društvenim uvjetima, a ujedno osigurati njegovu stručnu usmjerenost i neovisnost od trenutnih političkih situacija.

Uloga kreativnih i aktivnih dizajnera je da ocijene, ponovno razmotre i ponovno stvore proizvode, usluge i sustave koji oblikuju budućnost, jer dizajn po svojoj prirodi stvara nove vrijednosti. To mogu biti ekonomske, društvene, javne ili druge mjerljive vrijednosti. Mogu biti postavljene kao ciljevi ili predstavljene prema realizaciji proizvoda ili usluge. Dizajn ljude povezuje s okolinom. Dizajn može također povezivati tehnologije i usluge, prostore i ljudi, oruđa i korisnike, informacije i čitače, podatke i programsku opremu. Dokazano je da ukoliko okolina ima određena ekonomska očekivanja ili ekonomske prilike, onda je uz dizajn rast veći nego što je bez njega. Dizajnom brže dolazimo do boljih rezultata. Država također može podržati dizajn na način da dopusti nastanak studijskih programa te da pomaže kod promjene mentaliteta i odnosa prema dizajnu. Nove tehnologije i novi načini ponašanja stranaka zahtijevaju šire zasnovane grupe dizajnera. Iste će uključivati sve više ne-vizualnih dizajnera. Na ovaj način oblikovat će se nove grupe dizajnera primjenjivosti, čitljivosti, šarma, i dizajnera iskustava.

Interdisciplinarni studijski smjer *Kreativne industrije* je sastavljen na način da omogućuje stvaranje inovacija i dodavanje bitne vrijednosti postojećim proizvodima, a poduzećima omogućuje učinkovito korištenje dizajna za inovacije.

Ciljevi

Cjelokupnim projektom Creative Start up, ponajviše kroz radni paket 2 »Analiza postojećeg stanja i izrada strateških dokumenata« I-Arts, potaknuto je osmišljavanje novih edukacijskih programa kako bi se iz oskudnih akademskih ponuda s područja kreativnih industrija afirmirali studijski programi, čime bi se ujedno i odgovorilo na suvremene potrebe tržišta. Ovim predloženim nacrtom osmišljeno je jačanje postojećeg industrijskog sektora u generiranju inovacija, utemeljeno na intelektualnoj razmjeni u regiji i šire.

Zbog djelovanja CCI (kulturne i kreativne industrije) na lokalnoj razini, zajedničkim diplomskim (MA) studijem *Kreativne industrije*, u suradnji partnera UP, FD i APURI, ovaj nacrt ima za cilj poticanje pojedinaca u suradnju s postojećim organizacijama koje rade u CCI, i s drugim stručnim organizacijama i institucijama s područja kulture i poduzetništva, obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Temeljni cilj magistarskog studijskog programa »Kreativne industrije« je osposobiti studente stručnim znanjima za pripremu dizajnerskih podloga koje će bitno povećati mogućnosti prodora i razvoja slovenskog i hrvatskog dizajna na globalno tržište. Na temelju osnovnog cilja pripremaju se ishodišta za provjeru rezultata učenja koji zajedno s postignutim kompetencijama studenata predstavljaju osnovno ishodište studijskog programa proizlazeći iz:

- definiranja potreba poslodavaca kao ishodišta za pripremu izabranih predmeta i identifikaciju aktualnih tema magistarskih radova i problemskih praksi,
- kompetencija na razini programa,
- ciljeva, sadržaja, metoda, kompetencija pojedinog predmeta.

Na magistarskom programu posebna je pažnja usmjerena u prijenos znanja u praksu, kritičko, analitičko i istraživačko mišljenje, grupni projektni rad, upotrebu suvremene informacijske tehnologije te dobivanje dodatnih kompetencija putem uključivanja u izvanstudijske aktivnosti i razmjene studenata u inozemstvu.

Na magistarskom studijskom programu *Kreativne industrije* student stječe stručna znanja i osposobljenost za korištenje znanstvenih i umjetničkih metoda pri rješavanju stručnih i radnih problema, razvijanje mogućnosti za sporazumijevanje u struci i između struka, stručnu kritičku odgovornost, sposobnost kritičkog i cjelovitog razmišljanja, kooperativnost i grupni rad, otvorenost za alternativne poglede i rješenja, inicijative i samostalnost pri odlučivanju i vođenju. Sastavni dio programa također je praktično obrazovanje u radnom okruženju ili suradnja u istraživačkom i umjetničkom radu.

Rezultati učenja studijskog programa *Kreativne industrije* sukladni su stupnju studijskog programa i ogledaju se u općim kompetencijama koje je student stekao, a to su:

- Sposobnost razumijevanja znanja s područja umjetnosti, dizajna, materijala, tehnologija i marketinga;
- Samostalnost i kreativnost pri znanstveno-istraživačkom razvojnim radu;
- Samostalno timsko vođenje i timska suradnja na projektima;
- Razvijen osjećaj za društvene, kulturne i političke fenomen;
- Razumijevanje koncepta održivog razvoja, prirodnog života, ekološke učinkovitosti; životnog cikla u razmišljanje, život i dizajn;
- Poznavanje i upotreba metoda i tehnika istraživanja te analiza i društveno-prostornih trendova;
- Poznavanje i razumijevanje konceptualnog razmišljanja i dizajna;
- Poznavanje i razumijevanje divergentnih i konvergentnih misaonih procesa;
- Sposobnost komuniciranja u stručnoj terminologiji;
- Razvijanje kompetencija zaštite intelektualnog vlasništva;
- Poznavanje i razumijevanje procesa razvoja stvaranja novih robnih maraka;
- Sposobnost korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije u obrazovanju i u svakodnevnim životnim situacijama;
- Sposobnost izvođenja eksperimentalnih, povijesnih i deskriptivnih istraživanja;
- Sudjelovanje u istraživanjima tržišta i praćenju suvremenih svjetskih trendova;
- Stručno vođenje dizajnerskih projekata od idejne osnove do realizacije projekta;
- Razvijanje sposobnosti patentnog dizajna i standarda u dizajnu predmeta;
- Poznavanje i razumijevanje teoretskih osnova analitičkog rada i savjetovanja (prijenos znanja do korisnika).

2. Metodologija rada

2.1. Analiza stanja i slika postojećeg stanja

Prema podacima mapiranja lokalnih kreativnih biznisa u Sloveniji¹ i u Hrvatskoj², provedenog u okviru projekta Creative Start UP, stanje na području kreativnih industrija je sljedeće:

U **Hrvatskoj** trenutno nema jedinstvenog strateškog pristupa i koordinacije praćenja razvoja i potpore kreativne industrije. Nema određenog nosioca za provedbu zadataka na području KKI koji bi povezivao sve resore vlade te inicijative koje su razvijene u pojedinačnim županijama. U svrhu toga za početak bi trebalo hitno izraditi zajednički portal (primjerice, Hrvatska Design) koji bi povezivao sve

¹Mapiranje lokalnih kreativnih biznisa u Sloveniji za namjene projekta »Creative Start Up«, listopad 2014.

²Mapiranje lokalnih kreativnih biznisa u Hrvatskoj za namjene projekta »Creative Start Up«, listopad 2014.

inicijative na području KKI te bi služio kao platforma za povezivanje sa sličnim inicijativama u EU (primjerice, Creative Europe, ECIA).

Slovenija slijedi trendove i usmjerenja EU, posebno na području strateških dokumenata, a koji još nisu potvrđeni na najvišoj razini. Trebalo bi također odrediti nosioca za provedbu zadataka na području KKI koji bi povezivao sve vladine resore. Trenutno aktivnu neformalnu međuresorsku skupinu nužno je formalizirati, odrediti akcijski plan i početi provedbom strategije. A prije svega dovoljno jasno definirati indikatore za praćenje rezultata na području potpore KKI.

Prijedlozi mogućih poboljšanja na području KKI (Mapiranje lokalnih kreativnih biznisa u Sloveniji i u Hrvatskoj 2014.):

- Izrada nacionalnih strateških dokumenata na području KKI koji moraju služiti kao živi dokument koji se stalno prilagođava novim situacijama i promjenama na domaćem, EU i globalnom tržištu.
- Po uzoru dokumenata EU, u Sloveniji i u Hrvatskoj **trebalo bi više naglasiti rast i stvaranje novih radnih mjesta na području KKI.**
- Pregled dobrih praksi EU na području KKI te uvođenje adekvatnih mjera i potpora, kako glede financiranja, intelektualnog vlasništva, prepoznatljivosti, **obrazovanja i kvalifikacija**, osvještavanja, tako i internacionalizacije.
- U okviru strategije KKI nužno je uključiti i potporu održivog osvještavanja i kvalificiranja za razvoj inovacija na osnovu metoda dizajna, oruđa, dobrih praksi, gradiva.

Slijedom navedenog možemo zaključiti da su kreativne industrije u obje države još u povojima i ne postoji jasna slika o tome kako bi ih smjestili u slovenski i hrvatski gospodarski prostor. Sa studentskim programom 2. stupnja stručno bismo poduprli taj važan segment gospodarstva, koji kao prioritetan prepoznaje i Europska zajednica, i time kreativnim industrijama omogućuje njihov razvoj.

2.2. Utvrđivanje potreba za promjene i poboljšanja

S obzirom na jasnu potrebu za većom prepoznatljivošću i smještanjem kreativnih industrija u slovenski i hrvatski gospodarski prostor, te s obzirom na činjenicu da su kreativne industrije dobrodošle u različitim zvanjima, ocjenjujemo da je potreba u Sloveniji i u Hrvatskoj velika. Potencijalni kandidati su naime svi zaposleni u različitim granama gospodarstva (primjerice industrija, turizam), u kulturnom su sektoru samostalni stvaratelji ili u različitim ustanovama koje se bave umjetnošću te u javnom sektoru (primjerice, kazališta, mediji, itd).

Slovenski i hrvatski stvaratelji imaju donekle solidna znanja na području umjetnosti i kulture, ali prilično slabija na području cjelovitog upravljanja kreativnim industrijama. Naročito je očit nedostatak znanja i time povezanih aktivnosti na području menadžmenta, intelektualnog vlasništva i poduzetničkih kompetencija.

2.3. Definiranje akademskog kompetencijskog profila i rezultata programa

Pretpostavke i ciljevi magistarskog studija *Kreativnih industrija* su suradnja, povezanost i otvorenost prema lokalnoj zajednici, kao i prema društvenom kontekstu u kojem će diplomski studij biti ostvaren. Po završetku studija studenti će moći samostalno djelovati kao stručnjaci na specifičnim područjima. Profesionalci koje magistarski studij *Kreativnih industrija* želi stvarati, bit će sposobni u novim okolnostima kreativno djelovati i doprinijeti razvoju kreativnih industrija u regiji.

2.3.1. Izrada detaljnije strukture izvedbenog programa na nivou modula

Polazeći od priznatih definicija /UNCTAD (2010)/, kreativne industrije jesu ciklusi proizvodnje stvaranja, distribucije usluga i dobara utemeljenih na kreativnosti i intelektualnom kapitalu. Sadržje proizvode i nepredmetne intelektualne i/ili umjetničke usluge s kreativnim sadržajima, te ekonomskom vrijednošću usklađenom s ciljevima tržišta. Sa značajnim karakteristikama gdje se isprepliću ruketvorine, zanati/obrti s industrijskim sektorom, kreativne industrije predstavljaju izazov i dinamičan sektor u svjetskom trgovanju.

Imajući na umu širinu primjene kreativnih industrija, u nacrtu diplomskog studijskog programa *Kreativnih industrija* polazimo od tri glavna modula, koji se nadopunjuju svojim sadržajima, u svojoj primjeni i izvedbi.

- **Primijenjena umjetnost i dizajn:**
 - Kiparstvo/ kroz modelarstvo (APURI)
 - Keramika i multipli (APURI)
 - Tehnologija stakla/ i izrada reklama (APURI)
 - Vizualne komunikacije i grafički dizajn (APURI I FD)
 - Kritička analiza vizualnih medija (FD)
 - Uređenje interijera (FD)
 - Arhitektura prostora (FD)
 - Oblikovanje namještaja (FD)
- **Mediji i komunikacija:**
 - Uređenje interijera (FD)
 - Scenografija (APURI)
 - Kostimografija i dizajn mode (APURI I FD)
 - Oblikovanje nakita (APURI)
 - Vizualne komunikacije i grafički dizajn (APURI I FD)
 - Video i novi mediji (APURI)
 - Fotografija (APURI)
 - Montaža (APURI)
- **Menadžment u kulturi:**
 - Općeniti menadžment (UP)

- Projektni menadžment (UP)
- Poduzetništvo (UP)
- Intelektualno vlasništvo (UP)
- Proces inovativnog mišljenja (UP)
- Razvoj održivosti (UP)
- Od ideje do proizvoda (UP)
- Percepcije i potrebe suvremenog društva (UP)

Dva glavna i praktična modula, **Primijenjena umjetnost i dizajn** i **Mediji i komunikacija**, imaju zajednički predmet koji se povezuje kroz modul **Analogni i digitalni prostori**. Glavni kolegij **Menadžment u kulturi** povezuje oba praktična modula, **Primijenjena umjetnost i dizajn** i **Mediji i komunikacija** kroz modul **Strategije komunikacija**.

2.4. Horizontalno i vertikalno usklađivanje strukture kurikuluma pomoću matrice kompetencija

Studij je strukturiran na način da integrira različite discipline i sadržaje, a da pri tome ostaje otvoren za promjene. Kurikulum studijskog programa Kreativne industrije je otvoren i sadrži tri modularno definirana područja koja se sastoje od tri glavna modula: **Primijenjena umjetnost i dizajn**, **Mediji i komunikacija** te **Menadžment u kulturi**, od kojih su dva praktična modula: **Primijenjena umjetnost i dizajn** i **Mediji i komunikacija** povezani praktičnim obaveznim izbornim modulom **Analogni i digitalni prostori**.

Glavni modul iz teorije **Menadžment u kulturi** sa svojom strukturom predmeta podržava praktične predmete, a ponajviše obaveznim izbornim modulom **Strategije komunikacija**.

Svaki glavni nosivi modul u korelaciji je s osam drugih modula koji podržavaju upisano stručno područje prema upisanom nosivom modulu.

Ovaj nacrt za cilj ima prikaz dinamičnog i otvorenog kurikuluma koji je moguć jedino uz snažnu vertikalnu strukturu koja podržava napredak svakog studenta kroz dvogodišnji diplomski studij, dok istovremeno nudi bogatu i fleksibilnu horizontalnu širinu iz koje svaki student može izabrati najrelevantnije kompetencije uz komplementarnu podršku stručnih mentora. Razvijanjem umjetničkih vještina, i u realizaciji sa suvremenim tehničkim sredstvima, razvijaju se nove vještine i novi smjerovi u rastu kreativnih industrija.

Nacrt studijskog programa s ciljevima i sadržajima nastavnih programa kolerira s razvojem akademskog kurikuluma u EU u smjeru akreditiranja dinamičnog, otvorenog i fleksibilnog programa koji osigurava dugoročnu izvodljivost, odgovara na buduće trendove i vjerodostojan je prema zahtjevima zapošljavanja.

2.5. Definiranje uvjeta za upis u program i prijelaz na višu razinu studija

Magistarski studijski program II. stupnja KREATIVNE INDUSTRIJE traje dvije godine odnosno 4 semestra i obuhvaća ukupno 120 ECTS bodova. Kandidati mogu upisati redovni i izvanredni studij. Uvjeti za upis jednaki su za redovni i izvanredni studij.

Na magistarski studijski program može se upisati onaj tko je završio studijski program I. stupnja iz adekvatnog stručnog područja. Upisati se može i kandidat koji je završio studijski program I. stupnja drugih stručnih područja ako kandidat prije upisa ispuni sve studijske obveze koje su bitne za nastavak studija.

Na magistarski studijski program KREATIVNE INDUSTRIJE može se upisati onaj tko je završio:

- studijski program sličnog stručnog područja I. stupnja i postigao 180 ECTS,
- studijski program drugih stručnih područja (tehničkih, prirodoslovnih, humanističkih), ako je prije upisa položio ispit provjere nadarenosti i ispunio studijske obveze u ukupnom opsegu 30 ECTS iz predmeta koji obuhvaćaju vizualnu odnosno umjetničku percepciju prostora.

Ove studijske obveze se kandidatima za upis određuju s obzirom na prethodno stečene kompetencije.

Pri izboru kandidata za upis u magistarske studijske programe uvažava se uspjeh studija prvog stupnja (prosječna ocjena, ocjena diplomskog rada), a može i uspjeh pojedinačnih, studijskim programom definiranih predmeta, odnosno predmetnih područja prvog stupnja, odnosno izbornog ispita, definiranog studijskim programom ili uspjeh ispita talenta umjetničke nadarenosti.

Ispitom provjere talenta za studij kreativnih industrija provjeravaju se sljedeće sposobnosti kandidata:

- sluh za likovnu i prostornu percepciju i izražavanje;
- čvrstina i jakost konstrukcijske zamisli, kvaliteta likovne kompozicije, kvaliteta izvedbe i strukturalna raznolikost;
- sluh za oblikovanje, kreativna rješenja i umjetnički pristup;
- sposobnost promatranja i vizualnog izražavanja te vještine crtanja.

Nakon upisa na magistarski studijski program student može zamoliti da mu se priznaju znanja i vještine relevantnih područja za studij, a koje je već stekao u drugim sredinama.

Student se može upisati u višu godinu studija ako je do kraja studijske godine ispunio sve obveze definirane studijskim programom za upis u višu godinu studija.

Student koji nije ispunio sve obveze definirane studijskim programom za upis u višu godinu studija, može za vrijeme studija jedanput ponavljati godinu ako ispunjava uvjete za ponavljanje definirane studijskim programom.

Student se može iznimno upisati u višu godinu iako nije ispunio sve obveze definirane studijskim programom za upis u višu godinu studija, ako ima opravdane razloge, kao primjerice: majčinstvo, duža bolest, iznimni obiteljski i socijalni uvjeti, priznat status osobe s posebnim potrebama, aktivno sudjelovanje u vrhunskim stručnim, kulturnim i sportskim priredbama, aktivno sudjelovanje u tijelima fakulteta/visoke škole.

Studentu koji tijekom studija iskazuje nadprosječne studijske rezultate, omogućuje se brže napredovanje, ako je to u skladu sa studijskim procesom. Rješenje o tome donosi Senat fakulteta/visoke škole na temelju zahtjeva kandidata i obrazloženja vijeće za studentska pitanja. Rješenjem se određuje način bržeg napredovanja.

Na kraju studija student je obavezan izraditi magistarski rad. Magistarski rad je u obliku pisanog rada ili drugog proizvoda, nastupa, izlaganja itd. Magistarski rad je samostalno izrađeno djelo kandidata. Magistarski rad može biti i rezultat rada više kandidata, pri čemu mora iz istog jasno biti vidljiv doprinos svakog pojedinačnog kandidata koji treba sam za sebe udovoljiti količinskim i kvalitativnim zahtjevima diplomskog rada. Magistarski rad može se prihvatiti i ocijeniti nakon što je student ispunio sve druge studijske obveze, definirane studijskim programom.

2.6. Definiranje oblika potpore studentima pri postizanju njihovih ciljeva

Nacrt studijskog programa uzima u obzir prostorne i ljudske resurse svih participirajućih partnera i nositelja u izvedbi nastavnih programa. Nastavni programi bili bi usklađeni jednakim vrednovanjem ECTS bodova.

Razni oblici mobilnosti za studente i nastavnike, unutar kojih partneri sudjeluju, dodatno bi poduprijeli izvedivost programa. Nastava bi se odvijala u vidu koncentrirane i mentorirane nastave.

2.6.1. Definiranje i osiguravanje potrebnih ljudskih i materijalnih resursa za provedbu studijskog programa

Sva tri partnera (APURI, FD i UP) unutar svojih nastavnih programa nude kadar nastavnika koji svojim kompetencijama odgovara opisanom programu. Prostorni resursi te potrebna radionička oprema prema opisanom nacrtu već je postojeća te bi se ovakvim studijskim programom unaprijedila.

Ostvarivanje dijela programa u suradnji s lokalnom TV (Sveučilišna TV u Rijeci i TV Kopar) nudili bi studijskom programu dodatne kapacitete i tehničke resurse.

Povezivanjem svih triju partnera unutar jednog studijskog programa, ostvarena kolaboracija jačala bi osobni rast te veću vidljivost i prepoznatljivost institucija, Sveučilišta i regije kojoj partneri pripadaju.

2.6.2. Organizacija načina praćenja provjere i razvoja kvalitete studijskog programa

Evaluacija studenata i studijskih programa u skladu su sa standardima EU, svih partnera ovog nacrtnog plana studijskog programa.

Vrednovanje kvalitete studijskog programa redovito će se provoditi kroz grupne i individualne konzultacije, s ciljem postavljanja studentskih potreba i prijedloga kao glavne niti vodilje u samoevaluaciji.

Neprestano praćenje i osiguravanje studentova razvoja ostvaruje se kroz mentorski rad, čime se doprinosi unaprjeđenju kvalitete nastavnih programa.

Analiza sustava kvalitete izvedivosti studijskih programa i kontinuirano praćenje bilo bi osustavljeno za sve partnere jednako u skladu s standardima i smjericama EU.

